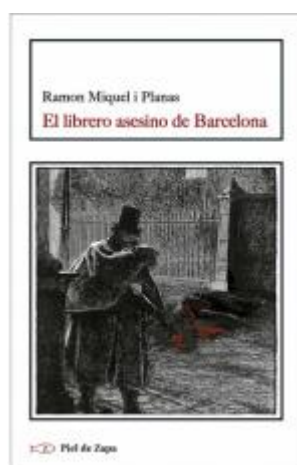

Inici

«El librero asesino de Barcelona»

nuvibo

dc., 03/03/2021 - 09:45

Miquel i Planas, Ramon. *El librero asesino de Barcelona*. Ed. y trad., Josep Sarret. [Vilassar de Dalt]: Piel de Zapa, 2020. 233 p. ISBN 978-84-17700-91-1. 19 €.

El llibre de Ramon Miquel i Planas *El librero asesino de Barcelona* és un itinerari fabulós al cor d'una llegenda urbana, la d'un llibreter assassí a Barcelona. Llegint-lo, ens endinsem al bell mig de la gestació d'una història gràcies a una explicació detallada que ens permetrà entendre com una llegenda pot donar peu a la creació d'obres de ficció i com neix el seu personatge principal, un monjo llibreter anomenat Vicens.

El llibreter antiquari sol ser un individu que es presta molt a aquesta metamorfosi en personatge de ficció. Qualsevol que hagi tingut l'ocasió d'endinsar-se en el món del llibre antic sap fins quin punt els col·leccionistes, els bibliòfils i els llibreters mostren uns perfils psicològics del tot originals.

El llibre de Miquel i Planas fa esment d'aquesta particularitat que els porta a posseir els llibres ja no com a objectes, sinó com si fossin persones amb qui estableixen lligams afectius molt forts. El llibreter Vicens és un llibreter antiquari i sembla absolutament incapaç de reprimir les seves pulsions.

En aquest sentit és especialment interessant l'esment que fa l'autor de la relació conflictiva que tenen els llibreters amb els bibliòfils, que tot i necessitant-se mutualment, es fan una espècie de guerra passional per posseir llibres. En un article de Prosper Blanchemain, inclòs a *Les miscellanées bibliographiques*, editades a Paris l'any 1879 per Eduard Rouveyre, que porta per títol «Le bouquiniste assassin», se'ls descriu com «égorgeurs» (estranguladors) metàfora que ja diu molt de la violència extrema de la qual és capaç un col·lectiu amb unes característiques psicològiques que podrien ser els símptomes d'una psicopatologia per no dir una psicopatia.

De fet, en algunes subhastes de llibres, entre el públic, solen haver-hi recels, enveges, gelosies i complots. El llibreter Vicens, protagonista de la llegenda, queda completament induït pel desig cap a un exemplar dels *Furs de València* en lletra gòtica que el porta a una total alienació.

Miquel i Planas ens permet llegir la llegenda del llibreter assassí (p. 21 a 46), on podem trobar molts

indicis d'aquesta pèrdua de raó que porta el protagonista a poc a poc a semblar-se més a un animal salvatge que a un ésser humà: «Y si alguien le hubiera observado atentamente, habría podido descubrir en sus labios una sonrisa de ferocidad» (p. 36).

El repte d'aquesta ressenya consisteix a aconseguir engrescar aquest lector i convidar-lo a perdre's en la immensitat de la tasca documental realitzada per Miquel i Planas, que ens té generalment molt acostumats al rigor exploratori. S'ha de dir que el detallisme del seu estil dificulta qualsevol temptativa de resumir aquesta obra carregada de precisions indispensables, però alhora és gairebé un sacrilegi no enumerar-les totes. Deixem doncs en mans del futur lector la responsabilitat de gaudir de la quantitat d'anècdotes i de referències que s'hi poden descobrir.

Però a més de ser una obra eficaç i exquisidament documentada, permet fer una reflexió quasi filosòfica de com la ficció i la realitat van sempre de la mà, de com evolucionen les llegendes, de com sense tenir cap valor històric condicionen d'una certa manera la història, desmultiplicant-la en diverses veritats que alimenten el desig de creació de diferents autors. Fins quin punt a aquests autors se'ls pot atribuir la paternitat de les històries que desenvolupen? Fins a quin punt, per exemple, Gustave Flaubert es va inventar una història en la seva composició anomenada *Bibliomanie* al 1836 o es va inspirar en una història que existia o en un fet real?

Aquests dubtes ens faran plantejar la carència o la presència del valor històric del relat del llibreter frare Vicens i els seus crims. Miquel i Planas ens porta de la mà per recórrer tota l'amplada d'aquests interrogants, ens apropem amb ell al cor de la llegenda, als seus mecanismes, anant a la seva aparició i seguint pas a pas la seva evolució. És especialment interessant descobrir la gènesi d'aquesta llegenda, quines són les seves fonts literàries. Sembla que la novel·la del llibreter assassí hauria nascut d'un conte d'Ernst Theodor Amadeus Hoffmann *Das Fräulein von Scuderi* (*La senyoreta de Scudéry*) amb un personatge principal anomenat René Cardillac, un joier tan obsessionat com el nostre llibreter assassí.

Si, per a alguns, l'ascendència hoffmaniana de la llegenda sembla no oferir cap dubte pel que fa als orígens literaris, també són apassionants els antecedents històrics, i així descobrim per exemple que al 1836, l'actualitat de la nostra terra ja era «trepidant».^[1] Ho podem comprovar llegint, a més, obres citades per Miquel i Planas, tal com *Barcelona antigua y moderna* de Pi i Arimon (Barcelona, 1854), sobre el que va passar a la ciutat al 1835 i sobre el saqueig de la Biblioteca de Poblet (p. 72) durant el qual varen quedar dispersats milers de llibres. Fins a quin punt aquest saqueig deplorable no podria explicar potser l'afany d'alguns per col·leccionar i cuidar d'uns llibres magnífics, de sobte convertits en orfes, sotmesos tan sovint a la violència de la història?

Les revoltes del 1835 al nostre país varen ser prou importants per estimular la imaginació d'un Hoffmann i l'aparició d'un personatge com el frare de Poblet. També serà d'especial interès descobrir els elements bibliogràfics i el seu tractament, amb quins coneixements bibliogràfics l'inventor de la llegenda podia comptar, i com han estat tractades totes les al·lusions bibliogràfiques que s'hi fan.

La part final del llibre és un regal, en la mesura que constitueix una ocasió de llegir textos d'un gran valor literari com «El bibliómano o el nuevo Cardillac» publicat a la revista *La Gazette des tribunaux*,^[2]

el conte d'un molt jove Gustave Flaubert *Bibliomanie*, el de Charles Nodier *El bibliómano* i el conte de Hoffmann en francès, *Mademoiselle de Scudéry*. Miquel i Planas els havia citat precedentment i ens els ofereix al final com una proposta essencial. Aquestes obres ens inviten a gaudir de tota la màgia, tota la dimensió fantàstica, tot el suspens, el misteri intrínsecs a tota realitat i que tant G. Flaubert, C. Nodier i E.T.A. Hoffman, entre altres, han sabut sempre lliurar-nos amb la destresa d'uns cineastes moderns.

La lectura d'*El librero asesino de Barcelona* es fa doncs indispensable perquè aporta llum al recorregut sinuós que fa la imaginació humana i ens convenç de la idea que sempre està i estarà al capdavant de la creació literària i la ficció, com una aliada impertorbable i fidel.

[Barbara Roig](#)

De la 1a promoció de l'[Escola de Llibreria](#)

[1] Qualificatiu utilitzat per Ramon Miquel i Planas.

[2] A la p. 109 de l'edició que hem utilitzat, es titula el text de la següent manera: «Tribunales extranjeros, Sala de los Ministros del crimen (correspondencia especial de la *Gazette des tribunaux*). Audiencia Real de Cataluña con sede en Barcelona, *El bibliómano o el nuevo Cardillac*».

tipus document

[llibres](#)

[Butlletí](#)

Blog de l'Escola de Llibreria 2013-

[Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals – Universitat de Barcelona](#)

[Gremi de Llibreters de Catalunya](#)

Segueix-nos també a:

El Blog de l'Escola de Llibreria no subscriu necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles.

RSS

Els continguts del blog de l'Escola de Llibreria de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de Barcelona estan subjectes a una llicència **BY-NC-ND de CC.**

[Contacte](#)

Tuits de [@EdL_UB](#)

 Escola de Llibreria
@EdL_UB

Nova ressenya al blog [@EdL_UB](#) «El librero asesino de Barcelona» #PieldeZapa fima.ub.edu/edl/ca/el-libr... per Barbara Roig

17h

 Escola de Llibreria
@EdL_UB

France : Amazon assigné en justice pour concurrence déloyale actualitte.com/a/ISyAuyhA via [@actualitte](https://twitter.com/actualitte)

[Incrusta-ho](#)

[Mostra-ho al Twitter](#)

[Entra](#)